

THEM AND OTHER STORIES,

de Xosé Luís Méndez Ferrín¹

Ó longo dos últimos anos contemplamos un crecente interese pola traducción de obras da literatura universal ó galego, un esforzo por normalizala nosa cultura, importante pero non suficiente. O lector galego foise afacendo a ver nas librerías e bibliotecas obras traducidas das máis diversas linguas e a coñecer outras literaturas. Quizais este mesmo lector se pregunte se se coñecen as nosas obras literarias noutros países e noutros idiomas. Cada día con máis regularidade, vemos traducións ó castelán, o que de certo contribúe a emenda-lo descoñecemento que se ten da literatura galega no conxunto de España. Sen embargo, non resulta moi doado poder falar dunha traducción a unha lingua que non estea no noso medio cultural máis inmediato.

Por isto, a publicación de *Them and other stories*, un ramallo de relatos de Méndez Ferrín, traducidos por J. Rutherford, X. de Toro e B. Fernández Salgado, como coordinadores dos traballos do Seminario de Traducción do *Center for Galician Studies* do Queens College de Oxford, convértese nunha boa noticia para a nosa cultura.

O volume publicado por Planet, unha editorial galesa que se mostrou sensible á difusión dunha literatura minoritaria, fórmase cunha axeitada escolma de relatos das obras máis importantes do noso escritor: *Percival e outras historias* ("Philotectes", "The Gate", "Grieh"); *O crepúsculo e as formigas* ("Men and the night"); *Elipsis e outras sombras* ("Labyrinth", "Partisan 4"); *Crónica de Nós* ("Coffee Liqueur", "Sibila"); *Amor de Artur* ("Cold Hortensia", "Artur's Love", "A Family of Surveyors"); *Arraianos* ("Them" "The Old House of Arranhao", "The Monk of Diabelle", "Elastic boots", "Lobosandaus", "The Castle on the Moors"). Tamén se traduce *Retorno a Tagen Ata* (Return to Tagen Ata), obra que se publicou independentemente en 1971.

As traducións veñen introducidas por un limiar de Xelís de Toro que explica os criterios de selección dos relatos, ó meu ver moi acertados para pre-

1. Méndez Ferrín, X. L., *Them and other stories*, trad. de John Rutherford, Xelís de Toro e Benigno Fernández Salgado, Aberystwith, Planet, 1996.

sentar a Ferrín ante o público inglés. Mesmo a elección do título semella ben atinada: *Them*, “Eles” de *Arraianos* (1991), un dos mellores libros do autor que é ademais o mellor representado (6 relatos) da escolma, pode servir de reclamo para tirar pola curiosidade do lector inglés que se enfrenta cunha narrativa escrita con mestría e non exenta, para el, dun certo exotismo. A introducción de Xelís de Toro fornece ademais información moi interesante para que os lectores ingleses se mergullen na obra de Ferrín, no contexto da literatura galega moderna, e unha nota introductoria do profesor John Rutherford, coordinador do Seminario de Traducción, que serve para comprender as claves da traducción en equipo e as dificultades que supuxo verter ó inglés unha lingua complexa coma a de Ferrín, que reflicte un mundo tamén complexo, froito da experiencia dun home comprometido coa historia política do seu país e da coidada elaboración dun sistema de referencias culturais e literarias.

A traducción ó inglés fíxoa un equipo no que participaron falantes nativos de ámbalas linguas. Este sistema de traballo coido que permitiu uni-lo coñecemento que teñen os falantes nativos de cada lingua ó coñecemento da obra de Ferrín que de seguro posúen varios dos participantes no proxecto. Como afirma J. Rutherford en “A note on the Translations”, traducir unha lingua “radical” coma a do noso escritor, esixiulles ós membros do equipo tamén unha aposta radical por manter a sintaxe e os xogos de palabras dos orixinais e conseguir, desta maneira, entregarlle ó lector inglés unhas traducións que recollesen o espírito de Ferrín sen deixar de crear textos que se poidan gozar. A versión publicada é, pois, froito dun proceso de maduración da versión inglesa, enriquecida coas múltiples perspectivas que achegaron tódolos que participaron na súa traducción.

Them and other stories é un traballo digno de ser gabado, tanto pola súa significación para a traducción da literatura galega e a súa difusión, coma pola calidade da versión que un grupo entusiasta de galegos e británicos (tradutores e editores) foi capaz de lanzar ó duro mercado editorial anglosaxón.

Xosé Mª Gómez Clemente
Universidade de Vigo